

“Bong bóng” thị trường nhà đất ở Mỹ
“bùng vỡ” đã dẫn tới cuộc khủng hoảng kinh tế toàn cầu. *Nh: Economist.*

NDĐT - Giờ đây rõ ràng là cuộc khủng hoảng kinh tế toàn cầu sẽ sâu sắc và kéo dài và nó sẽ gây ra những hậu quả đối với chính trị sâu rộng. Hành trình trong thời gian dài hàng thập kỷ do hóa thị trường đã phá vỡ kỷ lục và mất giai đoạn mới của sự can thiệp nhà nước, sẽ tái diễn tồi tệ và bạo loạn kinh tế đã bắt đầu. Đó là nội dung bài viết đăng trên tạp chí **Foreign Affairs** số tháng 7 - 8/2009 của Roger C. Altman, Chủ tịch thị trường Tài chính Mỹ và hiện là Chủ tịch kiêm Tổng Giám đốc điều hành Evercore Partners.

Thị trường chính toàn cầu hóa đang đổ vỡ. Triết lý đã có từ lâu là mọi người đều tham gia trong một thị trường thị trường duy nhất đã bắt đầu bị xói mòn. Thị trường mới toàn cầu, các dòng vốn và lao động nhập cư đang suy giảm. Cũng phải nói đến là các quốc gia với những thị trường tài chính được bao phủ như Trung Quốc và Ấn Độ, đến nay bắt đầu thị trường kinh tế ít nhất.

Hệ thống, sự chi phối toàn cầu và sự điều chỉnh phải giải quyết các quốc gia sẽ ít đi. G-7 (nhóm các nước công nghiệp phát triển) và G-20 (nhóm các thị trường tài chính và các thị trường ngân hàng trung tâm của 20 nền kinh tế lớn nhất thế giới) đã không thể đưa ra biện pháp để phó mặt cách hệ thống đối với cuộc khủng hoảng này, ngoài việc mở rộng Quỹ Tiền tệ quốc tế. Mỹ cũng bắt đầu suy giảm khả năng trong việc giúp các đồng minh này với hành động quốc tế và trong tương lai nữa, nước Mỹ sẽ ít có ưu thế hơn.

Điều này trùng với xu hướng thoát khỏi một thị trường duy nhất, một thị trường mà sự suy giảm kinh tế đang gia tăng. Giờ đây, Mỹ sẽ tập trung vào hàng nội và bắt đầu áp dụng các tài chính và thị trường. Những nước trên thế giới cho rằng sẽ thâm hụt ngân sách quá mức của Mỹ là một nguyên nhân dẫn đến suy thoái toàn cầu hiện nay. Điều này đã khiến cho mô hình thị trường do của Mỹ không còn được ưa chuộng nữa. Thị trường dành cho Tổng thống Mỹ Barack Obama chỉ giúp giảm nhẹ phần nào những sức ép này, chứ không phải tất cả.

Bên cạnh đó, cuộc khủng hoảng cũng đã phá vỡ những dự định trong Liên minh châu Âu (EU). Sự bắt đầu kinh tế đang gia tăng khi ba quốc gia mạnh nhất EU là Pháp, Đức và Anh đã không đạt được thỏa thuận trong việc phó phó với cuộc khủng hoảng này và đã khiến cho những người kêu gọi giúp đỡ không có khả năng của các nước Đông Âu.

Sư thiu và ng màt đđng tiên chung đích thđc đđ rõ sư hìn chá cá khoi này. Và Ngân hàng Trung ưng châu Âu đđ ra thđn trưng hìn và cho thđy ít sưc mành hìn so với sư kh và ng cá nhiu nguôi.

Viêc thiu sưc mành và đoàn kht như và y đ phong Tây không hà thích hàp chút nào vào lúc này bởi vì cuộc khong hoàng kinh tế toàn cu sư làm gia tăng sư bởt đn và đđa chính trư.

Nhung quđc gia đđ thu đi đn như giá đđu tăng mành như Iran và Nga nay sư bở sưc ép đn và kinh tế. Nhung nàn kinh tế và n đđ bởt đn như Pakistan có thđ sư bở suy sưp. Và tđ đ nghèo đói sư tăng mành đ nhiu nàn c châu Phi. Tđt cá đđu này ngư ý và màt thđ giái ít cá kht hìn.

Màt nàn c giành thđng đi rõ ràng là Trung Quốc. Mô hình kinh tế chính trư cá riêng nàn c này đđ phát triên “bình ôn vô sư”. Tđt nhiên, đđu này sư giúp gia tăng và thđ cá Trung Quốc. Tuy tăng trưng kinh tế cá Trung Quốc có chám đi như ng nó và n đđn ra và i tđc đđ đáng ghen tđ. Và xét và đđ trư tài chính, Trung Quốc là quđc gia giàu như t thđ giái. Ban lãnh đđo tài ba cá Trung Quốc đđng có nhung đđu tđ chiu n đc.

Tình trưng nghiêm trưng đđ kiun đđn ra trong thđi gian dài cá cuộc suy thoái toàn cu hiên nay là yêu tđ trung tâm đđ hiu đđc như ng đnh hàng và đđa chính trư chác chán sư xáy ra. Ba nàn kinh tế đn như t thđ giái là Mà, EU và Nhut Bởn sư không thđ tđo ra màt sư hài phoc thông thđng theo chu kh. Sư thiu t hài sư rung và tài chính sư ngăn cán sư hài phoc này. Hàu quđ là, các quđc gia pho thuđc vào nhung thđ trưng này đđ tăng trưng, cháng hàn như nhung quđc gia đ Đông Âu, cũng sư phoi đđi màt và i kho năng phoi màt màt thđi gian dài nàn kinh tế cá hà mài hài phoc.

Nhiu nàn c đđng phát triên pho thuđc vào nguôn và n nàn c ngoài đđ bở đnh hàng nàng nhut.

“Giái phou” màt cuộc khong hoàng

Hãy bởt đđu tđ Mà nài mà GDP và n cao gàn gàp đôi so và i GDP cá bởt kh nàn c nào khác. Trái

vi hu ht các cuc suy thoái đu bt đu theo mt tht là sc ép lm phát gia tăng, tht cht tin tđ kim chnh ng sc ép này và ssuy gim kinh tđin ra do tăng lãi sut, ln này là mt cuc suy thoái do cán cân thanh toán gây ra. Nó có gc rt sthit hi vtài chính ca các hgia đình và ngân hàng sau ssp đca thtrng tín dng và nhà đt.

Các hgia đình Mmt 20% giá trrng ca hch trong 18 tháng, gim tmc đnh 64.400 tUSD vào gia tháng 7 - 2007 xung còn 51.500 tUSD vào cui năm 2008. Khong 2/3 phn st gim này là do giá trtài sn tài chính ca hb gim đi và mt phn ba còn li là do giá nhà gim. Đây là ssuy gim ln khi tính ti thu nhp trung bình ca mt hgia đình trung lu Mhin nay là 50.000 USD/năm (mc thu nhp này đã gim trên thc tt năm 2000 tri đây) và tl nca hgia đình cao klc (ti 130% thu nhp trong năm 2008).

Nca hgia đình Mt tăng vt bi vì ngi Mchi tiêu nhu hn so vi tim lc ca h. Điu này đã cho thy "hiu ng ca ci" - các hgia đình cm thy giàu hn khi giá trtài sn ca htng và do vy chi tiêu nhu hn. Nhng ngi tiêu dùng Mgi đây đang b"sc" và do vy hiu ng này đã bđo ngc. Chi tiêu ca hgia đình gim, dn đn stng mnh bt thng vt ltit kim cá nhân mà giđ đã rõ ràng. Đó là lý do chi tiêu cho tiêu dùng cá nhân đã gim vi tc đk lc trong quý 4 năm 2008. Nhng chi tiêu cho tiêu dùng vn là phn ln nht trong nn kinh tM (chim 70% GDP). Câu hi ln đt ra hin nay là khi nào chi tiêu cho tiêu dùng có thly li đc sgia tăng theo mc thông thng mang tính chu k? Ví giá nhà đt vn đang gim và giá cphiu vn thp hn 45% so vi mc đnh vào năm 2007 thì câu tri là không thsm hi phc.

Mt vn đch cht khác hin nay là ngành tài chính. Kt khi cuc khng hong nra, các đnh chtài chính toàn cu (hu ht là các đnh chtài chính phng Tây) đã thông báo bthua l1.000 tUSD các khon đu tvào các tài sn tài chính có ngun gc tM. Và QuTin tquc t(IMF) gn đây c tính các khon thua lti đa slên ti mc gây kinh ngc 2.700 tUSD. Các khon thua lnày trc tip làm gim vn ca các ngân hàng và do vy làm gim khnng cho vay ca h. Điu này gii thích ti sao lng tin cho vay ca Mtip tc gim và ti sao mc cho vay cn thit đh trvic hi phc theo chu klà không thcó đc.

Hi phc khó nhc

Sphc hi châu Âu thm chí syu hn. Mc dù, nhu chuyên gia đđ đoán Ms tăng trng nhvào năm 2010 - hãng Goldman Sachs đđ đoán tăng trng 1,2% - kinh tkhu vc đng tin chung châu Âu có thli bsuy gim, đđ đoán là gim 0,3%. Điu này phn ánh

nhng hu thng ngân hàng db tn thng hn ca châu Âu, nhng nhn tlch s và nhng chính sách yu kém hn ca khu vc này.

Châu Âu đã bcc vào suy thoái mun hn M và vmt logic, khu vc này sthoát khi suy thoái sau M. “Bong bóng” thtrng tín dng và nhà đt b“v” M và sau đó tình trng này lan sang phía đông. Chng hn nhchâu Âu vn tăng trng vào đu năm 2008 nhng vào lúc đó M không tăng trng. Hthng ngân hàng ca châu Âu ln hn ca M, và các ngân hàng ca châu Âu db “tn thng” hn trcc ssuy yu đi ca các thtrng mi ni Đông Âu và Mla-tinh. Nhng cho ti nay, các ngân hàng châu Âu mi ghi nhn mt tl thp hn nhng khon nkhó đòi gay thua l(nhng khon nkhó đòi đcc bút toán xóa bbng cách ghi chúng vào tài khon nkhó đòi và sau đó đa chúng vào bn kt toán l-lãi nhmt khon làm gim slãi) trên tng nhng khon nkhó đòi có khnng xy ra thuc loi này thp hn so vi ti M.

Hn na, phn ng chính sách ca các ngân hàng châu Âu là yu hn nhiu. M đã thông qua gói kích thích kinh t787 tUSD (bao gm vcc t gim thu và tăng chi tiêu ngân sách), bng 5% GDP. Gói kích thích này dkin sgiúp tăng nng GDP ca M trong năm 2009 lên thêm 2% so vi mcc nu không thch hin gói kích thích này.

Trái li, Khoch Phcc hi Kinh tchâu Âu đt mcc tiêu đa ra mt gói kích thích kinh tch bng khong 1,5% GDP ca EU. Do vy, tác đng kích thích kinh tmà nó mang li snh hn.

Vchính sách tn t, cũng đã có mt skhác bit tng t. Ccc Dtr liên bang M đã gim lãi sut mà các ngân hàng cho nhau vay qua đêm xung còn 0% cách đây sáu tháng. Cùng vi BTài chính M và Công ty bo him tn gi liên bang M (FDIC), Ccc Dtr liên bang M đã đa ra khon htr gay bt ng, ti 13.000 tUSD cho hthng tài chính, trong đó có vcc bo lãnh cho các thng phiu, các khon đu tca quđu tth trng vn ngn hn, các nhóm tài sn ngân hàng cth.

Trong khi đó, Ngân hàng Trung ng châu Âu đã chm chp hn trong vcc gim lãi sut, chgim xung còn 1,25% vào tháng 4 - 2009. Vh tr tín dng, Châu Âu đã “bm” 115 teuro cho các ngân hàng và 217 teuro đbo lãnh cho vay. Tuy nhiên, con s này chbng mt phn nhso vi khon htr ca M.

Có nhiều lý do cho sự phân ngành y tế ở các nước châu Âu nói trên. Trong đó có lý do các mức độ an sinh xã hội mà những nước này có được khác biệt với những nước đang phát triển. Và cũng có sự khác biệt về mức độ phát triển kinh tế và mức độ phát triển xã hội. Tất cả điều này cho thấy sự khác biệt giữa châu Âu và các nước đang phát triển.

Sự quy tụ tâm của Nhật Bản trong thời kỳ còn yếu kém. Nhật Bản vẫn là nền kinh tế lớn thứ ba thế giới, nhưng GDP của nước này có nhiều khó khăn giảm 6,6% trong năm nay và sẽ giảm tiếp vào năm 2010, chủ yếu là do lĩnh vực xuất khẩu của nước này suy giảm. Nhật Bản cũng có tiềm năng kinh tế để đưa ra các gói kích thích tài chính và tiền tệ, bởi vì nền quốc gia của Nhật Bản là rất cao và chính sách tiền tệ của nước này là khá thoáng trong những năm, tức là cho phép dòng tiền chảy vào các khoản tín dụng.

Các nước đang phát triển bắt đầu ngành mà các nước công nghiệp kinh tế toàn cầu. Các dòng đầu tư và tài trợ đã sụt giảm mạnh, kim ngạch xuất khẩu rất thấp và giá hàng hóa đang trên đà tăng giảm. Các quốc gia ở Trung Âu và Đông Âu là những nền nhân rõ ràng, bởi vì cán cân thanh toán của họ thâm hụt lớn và họ buộc phải vay của nước ngoài để bù đắp cho khoản thâm hụt này. Một số quốc gia, trong đó có Hungary và Ba Lan đã phải trông cậy vào những khoản cho vay khẩn cấp của IMF. Trong khi đó, dòng vốn đổ vào châu Âu gần như đã ngừng lại.

Bức tranh kinh tế chung của toàn cầu là một bức tranh ảm đạm: một số suy giảm mang tính bất ổn, sâu sắc trên toàn cầu, với GDP toàn thế giới là một ưu tiên giảm trong giai đoạn sau chiến tranh. Với dân số gia tăng, một số suy giảm kinh tế trên diện rộng như vậy đang gây choáng váng. Đến nay, sự suy giảm có thể đã tới đáy, nhưng ba năm tiếp theo sẽ tăng trưởng sẽ rất chậm. Những hạn chế và chính sách của các quốc gia đang phát triển này giờ đây đang được xem xét và những hạn chế này sẽ sâu rộng - Roger C. Altman.

Sau toàn cầu hóa

Trước hết, khái niệm của thời kỳ kinh tế do đã chậm trễ. Trong 30 năm qua, mô hình Anglo-Saxon về một thị trường tự do đã lan ra toàn cầu. Vai trò của nhà nước bị suy giảm và sự phi điều tiết hóa, tự nhân hóa và mở cửa biên giới cho các dòng vốn và hàng hóa đã gia tăng. Phần lớn các nước Trung Âu và Đông Âu đã áp dụng mô hình này, và những nước Đông Á và một loạt các nước khác từ Ireland tới Mexico cũng đã áp dụng mô hình này.

Đ ng thái này đã ph n ánh tính u vi t v kinh t c a M . Tăng tr ng c a n c này, m c s ng tăng v t và các chính sách kinh t th c u đã đ c nhi u ng i ng ng m . R t nhi u các t ch c và cá nhân thích áp đ ng mô hình này và ng h nh ng chính ph mà tán thành vi c áp đ ng mô hình này. Nh ng mô hình y Nhà n c làm trung tâm nh nh ng mô hình c a Pháp và Đ c đã b lép v .

Gi đây đã sang m t trang m i. Mô hình tài chính Anglo-Saxon b coi nh đã th t b i. Chính s th t b i này b cho là nguyên nhân đ n đ n s suy gi m kinh t toàn c u và đã đ l i h u qu đ i v i ng i dân. Trên toàn th gi i, k c M , đ i u này đã khi n trào l u chính tr chuy n theo m t h ng m i. Vai trò c a nhà n c l i đang đ c m r ng đi cùng v i s tái đ i u ti t các th tr ng. Trào l u này đ c th hi n rõ t i M , n i T ng th ng Barack Obama đã chuy n h ng sang m t chính ph có vai trò l n h n và năng đ ng h n. Vi c g n nh là qu c h u hóa ngành ngân hàng và s n xu t ô-tô cùng v i c i cách s p t i v h th ng tài chính đã làm rõ s chuy n h ng này. Đ i u này cũng có th th y rõ t i Ireland, Anh và nh ng n i khác, n i vi c qu c h u hóa đã đ i n ra th m chí còn nhi u h n. Và cũng có th th y rõ đ i u này qua nh ng tuyên b c a các nhà lãnh đ o nh T ng th ng Pháp Nicolas Sarkozy, ng i g n đây đã ca ng i “s tr l i c a nhà n c” và “s ch m đ t t t ng khu v c công không có s c m nh” - Roger C. Altman.

Th hai, toàn c u hóa đang thu h p, c v khái ni m và trên th c t . Ph n l n các n c trên th gi i hi n coi toàn c u hóa là có h i. Các qu c gia này, đ c bi t là các n c đang phát tri n mà đã ti p nh n các dòng v n hàng hóa t bên ngoài ngày càng nhi u, đã và đang b t n th ng n ng. Nh ng n c t b o v mình tr c nh ng dòng v n và hàng hóa này, nh n Đ ch ng h n, thì ít b nh h ng h n. S lan r ng c a v n, hàng hóa và lao đ ng trên toàn c u đang đ o chi u. Xu t kh u trên toàn c u đã gi m m nh.

Theo báo cáo c a Ngân hàng Th gi i, kim ng ch xu t kh u c a Trung Qu c, Nh t B n, Mexico, Nga và M gi m ít nh t 25% trong năm tính đ n tháng 2-2009. Các dòng v n cũng đang gi m m nh. D ki n, các th tr ng đang n i lên s ch nh n 165 t USD l ng v n ròng (l ng v n vào các th tr ng này tr đ i l ng v n t th tr ng này đ u t ra bên ngoài) trong năm nay, gi m so v i m c 461 t USD vào năm 2008.

H n n a, ch nghĩa b o h th ng m i và tài chính đang lan r ng. C Ngân hàng Th gi i và T ch c Th ng m i th gi i g n đây đã thông báo v m t xu h ng các n c tăng thu nh p kh u, m r ng các rào c n phi thu và gia tăng các hành đ ng ch ng bán phá giá nh m b o v vi c làm trong n c. Brazil, n Đ , Nga và nhi u n c khác đã đ c hai t ch c này đ n làm thí

do .

Bên co nho đo, các ko hoo ch kích thích kinh to co a nho u no c bao go m co vio c tro co p cho các nhà xuo t kho u và các quy đo nh “mua hàng so n xuo t trong no c”. Hành đo ng phân bio t đo i xo đo i vo i lao đo ng no c ngoài đo ng lan ro ng. Các công nhân nho p co, nho ng nguo i là no n nhân co a cuo c kho ng hoo ng này, đo ng lu i to t vo no c. Nho t Bo n và Tây Ban Nha đo ng ngho công nhân nho p co nho n to n mo t đo ho i ho ng trong khi đo Malaysia đo ng buo c công nhân nho p co pho i ro i kho i no c này.

Tho ba là, tho gio i có tho đo ng bo c vào mo t giai đo n toàn co u mo i, ít đo u pho i ho n và ít go n ko t ho n. Tho gio i đo ng ro i kho i so đo n co c và cuo c kho ng hoo ng kinh to đo đo y nhanh to n trình này.

Mo cũng đo chuyo n ho ng to p trung vào các vo n đo trong no c, lo lo ng tro c tình tro ng tho t ngho p nghiêm tro ng và các so c ép tài chính. Mô hình kinh to co a Mo gio đo này cũng không đo c co a chuo ng no a. To ng tho ng Obama đo có mo t chuyo n công du no c ngoài thành công và giành đo c thio n co mo nho u no i. Nho ng so quan tâm và vo n lio ng chính tro co a ông pho i đo c chuyo n vào nho ng vo n đo trong no c nho n đo nh ngành ngân hàng, xo lý thâm ho t ngân sách và co i cách chăm sóc y to .

Các quo c gia khác đo ng no i lên, đo c bio t là Trung Quo c. Tuy kho năng đo n đo u co a Mo gio đo này đo suy gio m và so tio p to c suy gio m trong trung ho n, nho ng cho ng có quo c gia nào trong so các quo c gia đo ng no i lên có kho năng hoàn toàn đo n đo u. Trio n vo ng có nho ng tio p co n đa pho ng hio u quo cũng cho a rõ ràng. G-7 và G-20 khá là không hio u quo nho có tho tho y rõ qua ho i ngho tho ng đo nh go n đo i Luo n Đo n. Đo ng là quy mô co a IMF đo đo c mo ro ng to i cuo c ho p này và đo u đo là quan tro ng, nho ng no u xét to i nho ng vo n đo tho c ho n nho pho i ho p đo a ra go i kích thích kinh to trên toàn co u, giám sát tài chính toàn co u và vo n đo Afghanistan thì ho i ngho tho ng đo nh này đo tho t bo i.

Vo co bo n, G-7 đo i tho i - Trung Quo c không pho i là mo t thành viên co a nhóm này - và G-20 thì quá lo n. Đo i vo i nho ng vo n đo chính tro co p bách nho Iran và cuo c xung đo t A-ro p - Israel, cho ng nghĩa đa pho ng đo ng bo thu ho p. Cuo c kho ng hoo ng kinh to hio n đo ng đo i ho i ho t các quo c gia, trong đo có Mo to p trung vào các vo n đo trong no c. Cũng do vo y, các no c đo không ho ng o ng nho ng sáng kio n co a Mo . Có tho lo y vo n đo Pakistan làm thí đo : mo t quo c gia bo t o n mà lo i có các vũ khí ho t nhân so đo đo a nho u quo c gia khác, tuy nhiên cho có ho t đo ng ngoo i giao co a Mo là hoàn toàn công hio u to i đo .

Thật ra là cuộc khủng hoảng này chắc chắn sẽ làm gia tăng số bất ổn về đối chính trị. Ông Dennis Blair, Giám đốc CIA và cho rằng sự suy giảm kinh tế đã gây ra bất ổn mà tất nhiên thì giới IMF cũng và các nhà báo rằng hàng triệu người sẽ bị thất nghiệp, nghèo đói và bất ổn xã hội gia tăng hoặc thậm chí là chiến tranh.

Các quốc gia có lợi thế về nguồn nguyên liệu như Iran và Nga, đã thu lợi từ sự “bùng nổ” giá dầu và giá nguyên liệu và theo đó sẽ có mức đối chính trị của họ cũng gia tăng. Những gì đây, họ đang chịu những sức ép lớn về kinh tế. Năm nay, dự đoán thì thất nghiệp của Nga sẽ lên tới 12% và năm triệu người Nga chắc chắn sẽ lâm vào cảnh nghèo đói. Gần một nửa nguồn dầu từ thị trường của Nga, tuy vậy nó đã và đang được chi tiêu vào việc ổn định đồng ruble và hỗ trợ các doanh nghiệp nhà nước. Doanh thu dầu khí của Iran năm nay sẽ giảm xuống còn 33 tỷ USD, giảm so với mức 82 tỷ USD vào năm 2007. Với giá dầu thế giới hiện nay, Iran đang rơi vào thâm hụt tài khoản vãng lai. Tỷ lệ lạm phát của nước này là 20% và Iran không chắc sẽ có được tăng trưởng kinh tế trong năm 2009 và 2010.

Các quốc gia châu Phi bị ảnh hưởng nặng nề từ cuộc khủng hoảng kinh tế và số bất ổn chắc chắn sẽ gia tăng tới đó. Khủng hoảng kinh tế đã làm những vấn đề xã hội của các quốc gia bất ổn như Cộng hòa Dân chủ Congo và Cộng hòa Trung Phi trở nên sâu sắc hơn. Dự trữ ngoại tệ ở khu vực này đã bị thu hẹp. Chính phủ Congo sẽ không thể nhập khẩu những hàng hóa thiết yếu như lương thực và nhiên liệu. Cộng hòa Trung Phi đã không thể trả nợ cho công nợ. Năm 2007, các quốc gia châu Phi đã huy động 6,5 tỷ USD thông qua bán trái phiếu trên thị trường quốc tế. Năm nay, con số này sẽ là 0. Các dòng vốn từ nhân có thể giảm gần 90% và Viện Phát triển Hợp tác - Cơ quan nghiên cứu và phát triển quốc tế được lập hàng đầu có trụ sở tại Luân Đôn - dự đoán vốn từ nước ngoài chính thức cho châu Phi sẽ giảm 20 tỷ USD, do các nhà tài trợ hạn chế chi tiêu. Giá hàng hóa giảm mạnh cùng với sự suy giảm tốc độ tăng trưởng kinh tế, dòng vốn từ nhân và vốn từ nước ngoài đã kéo thâm hụt tài khoản vãng lai chung 4% của châu lục này xuống mức thâm hụt 6% chỉ trong vòng hai năm. Theo một nghiên cứu của Ngân hàng Thế giới, ước tính 53 triệu người đang sống ở các thị trường đang nổi lên sẽ lâm vào cảnh nghèo đói trong năm nay. Đáng lo ngại hơn, có thêm 400 nghìn trẻ em sẽ chết mỗi năm đến năm 2015 do ảnh hưởng của cuộc khủng hoảng kinh tế này.

Mô hình Trung Quốc

Chỉ có Trung Quốc là thị trường. Tăng trưởng của Trung Quốc đã giảm nhưng gì đây có thể đang tăng trở lại. Gần đây, tiêu dùng dần năng, vốn từ hàng hóa và doanh thu ô-tô ở Trung

Quá trình đã tăng. Hệ thống tài chính cá nhà này đã c**o** để m và gì n như không có để u có vay nhà, do vì y hu như không bị nhu hệng. Điều này đã to để u kiến để Trung Quốc gia tăng mônh cho vay vì môc đích kích thích nhà kinh tế.

Mô hình phát triển riêng biệt tại Trung Quốc đang như đang giúp nhà này vượt qua cuộc khong hoàng kinh tế môt cách hiệu quả. Và xét về để trở ngoài i hệ tính 2.300 tỷ USD cá nhà này thì không nhà nào giàu hì n.

Tất cả các yếu tố này đang làm tăng về thế để a chính trị cá Trung Quốc. Phần ng Tây đang trở qua môt cuộc khong hoàng kinh tế nghiêm trọng để coi là do chính nó to ra, trong khi đó Trung Quốc thì không. Ban lãnh đạo cá Trung Quốc như n thế c rõ là i thế tính để i này, cho dù nhưng đu tiên cá nhà này luôn tập trung vào trong nhà. Ngoài nguyên liều u than, Trung Quốc là quốc gia nghèo về nguồn nhà. Nhưng gì n đây nhà này đang để u tra nhà ngoài vào các nguồn tài nguyên thiên nhiên, chếng hì n như mua nguồn n cung cấp để u tính ng lai tại Nga và Venezuela.

Ngày càng rõ ràng là quan hệ Mỹ - Trung Quốc sẽ nhà i lên như môi quan hệ song phần ng quan trọng như t trên thế giới. Cả hai nhà c để u không muốn Iran có để c vũ khí hì t nhân hoà c Pakistan trở thành môt quốc gia bị tấn và hai nhà c để u có quan để m chung về môt số vấn đề khác. Do đó không có lý do gì để môi quan hệ này không phải là môi quan hệ hì p tác và mang tính đ n để nh toàn cu.

Khong hoàng kinh tế là môt số kiến gây chếng để ng toàn cu. Thế trở ng tra do, toàn cu hóa và phi để u tiết đã phát triển trên toàn cu trong 30 năm qua, thế i để i đó nay đã chế m để t và môt thế i để i môi đã để n. Hệ nhu p tài chính và kinh tế toàn cu đang để o chiều u. Vai trò cá nhà nhà c cùng về i việc bị o hệ thế ng môi và tài chính đang gia tăng.

Tròng Số n (dịch)

Nguồn: Tập chí Foreign Affairs July/Agust 2009

dịch theo http://www.viet-studies.info/kinhte/globalization_in_retreat_FA.htm